národní
úložiště
šedé
literatury

Zřícenina hradu Cornštejn

Jihomoravské muzeum ve Znojmě
2020

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-432345

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 26.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zřícenina hradu Cornštejn

Hrad Cornštejn patří k nejpozoruhodnějším ukázkám středověkého fortifikačního stavitelství na jihozápadní Moravě. Původně nevelký hrad s nádvořím a palácem, chráněným od jihu vysokou štítovou zdí, byl postaven za vlády krále Jana Lucemburského asi mezi roky 1320–1330. Stavitel Raimund z Lichtenburka jako přední šlechtic království získal o něco dříve do lenní držby nedaleký královský hrad Bítov. Výstavbou Cornštejna, střežícího důležitou stezku od Vranova, Raimund nejen posílil obranu Bítova, získal také další opevněné sídlo hodné členů jeho rozrůstajícího se rodu. Jeho jméno je odvozeno z německého Zorn (hněv) a Stein (kámen, skála).

Ještě ve 14. století byl hrad doplněn o parkán, za Jana z Cornštejna v 1. třetině 15. století došlo na výstavbu druhého, komfortnějšího paláce s obytnou věží, hrad se rozšířil o dolní předhradí s hospodářskými budovami a dalšími bránami. Do obrany byl dokonce zapojen i nebezpečný kopec jižně od hradu. Ve 40. letech 15. století byli cornštejnští páni natolik silní, že dokázali vést samostatný boj se sousedními Rakousy, a dokonce vzdorovat římskoněmeckému králi Fridrichovi III.

V polovině 15. století držel Cornštejn pán Hynek Bítovský z Lichtenburka, který odmítl přísahat věrnost kališnickému králi Jiřímu z Poděbrad a vedl proti němu v letech 1463–1464 otevřenou vzpouru. Moravský zemský sněm označil Hynka za rušitele míru a vyslal k Cornštejnu vojsko. Jedenáctiměsíční obléhání Cornštejna se stalo politickou událostí evropského významu, neboť za vzpurným Lichtenburkem stál samotný římský papež. Cornštejn nakonec nebyl dobyt silou, nýbrž byl vyhladověn.

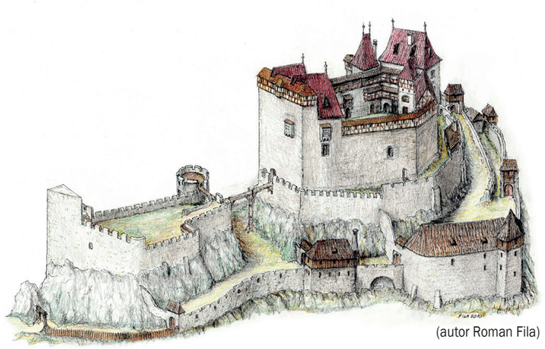

(autor Roman Fila)

Ideální rekonstrukce hradu kolem roku 1550, pohled od východu

Král Jiří jej poté zrádnému Hynkovi odňal a nově svěřil v léno pánům Krajířům z Krajku. Wolfgang Krajíř z Krajku a jeho synové hrad na přelomu 15. a 16. století opravili a rozšířili. V sedle jižně od hradu vyrostlo předsunuté opevnění s pokrokovými dělovými baštami. Pro neustálé soudní pře a tahanice s pány na Bítově však Krajířové Cornštejn po roce 1526 prodali zpět Lichtenburkům. V roce 1542, v souvislosti s tureckým nebezpečím, bylo opevnění Cornštejna naposledy modernizováno. Po vymření Lichtenburků se další majitelé Bítova o hrad již nestarali a nechali jej chátrat. Posledním vlastníkům Haasům z Hasenfelsu byl hrad již jako zřícenina na základě Benešových dekretů zestátněn.

Nynější podoba hradu je z velké části výsledkem rozsáhlé, avšak nedokončené rekonstrukce ze 70. let 20. století. V roce 1987 byl hrad převeden do správy Jihomoravského muzea ve Znojmě, které jej od roku 1998 v letní sezóně zpřístupňuje veřejnosti. V roce 2011 byly s finanční podporou Evropské unie provedeny další rekonstrukční práce, otevřeny nové vyhlídkové ochozy a zpřístupněna palácová sklepení, která byla následně vybavena expozicemi mučírny a večeřadla pro hradní posádku. Okolí hradu je pozoruhodné jako rekreační a přírodně hodnotná oblast. Obklopuje jej Přírodní rezervace Cornštejn, v níž jsou předmětem ochrany zachovalé lesní porosty, skály a sutě s mnoha cennými druhy rostlin. Ze živočichů se vyskytuje např. vzácný motýl jasoň dymnivkový a brouk tesařík obrovský. Přímo na hradě hnízdí rorýsi obecní, pozorovat zde můžeme i další druhy ptáků. V podzimním a zimním období je Cornštejn oblíbenou lokalitou několika druhů netopýrů.

1 Cornštejn od jihovýchodu. Foto F. Weidenthalera z 1. 5. 1935
2 Brambořík nachový (Cyclamen purpurascens) zdobí každoročně v letním období svými vonnými a nápadně barevnými květy lesy kolem zříceniny

JMM_skládačka_396x210_CORNŠTEJN_04.indd 1 10.4.2017 8:16:39

Jihomoravské muzeum ve Znojmě, příspěvková organizace
Přemyslovců 129/8, 669 02 Znojmo
Tel.: +420 515 282 211
E-mail: info@muzeumznojmo.cz
www.facebook.com/muzeumznojmo
www.muzeumznojmo.cz

jihomoravský kraj

Vydalo Jihomoravské muzeum ve Znojmě, příspěvková organizace, v roce 2020.

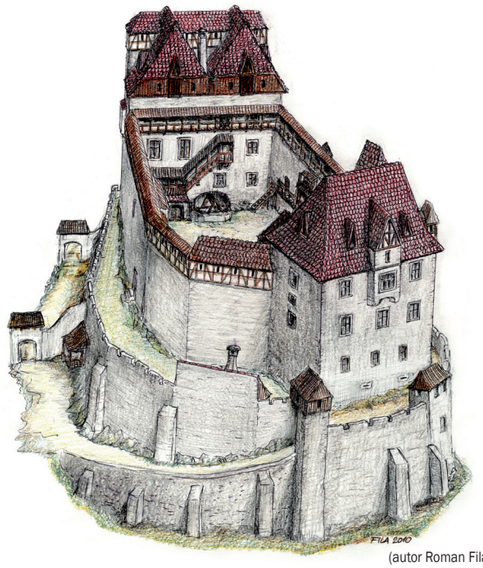

(autor Roman Fila)

Ideální rekonstrukce hradu před rokem 1600, pohled od severu

Jak se dostat na Cornštejn?

Pěšky z Bítova – Od bítovského přehradního mostu po silnici a pěšinou vzhůru lesem – 400 m.

Autem – Z Bítova silnice **III.** třídy směr Vysočany, po 2 km na rozcestí pod hradem odbočit a pokračovat 1 km na místní komunikaci směr Lančov. Z Vranova n. D. silnice **III.** třídy do Lančova, zde odbočit na místní komunikaci a po ní 4 km k Cornštejnu. Parkování přímo u hradu není povoleno. Nutno parkovat na odstavné ploše v lese a odtud pěšky na hrad po lesní cestě – 600 m.

Autobusem – Ze zastávky "Bítov, Cornštejn" na silnici Bítov – Vysočany pěšky na hrad – 400 m.

Vlakem a na kole – Ze stanice Šumná na trati č. 241 Znojmo – Moravské Budějovice příjemná jízda na kole či pěší túra přes vranovskou přehradní hráz – 15 km.

3 *Pohled do expozice „Co ukrývala hradní sklepení"*
4 *Zatímco zdivo hradu je atlasem hornin budujících cornštejnský meandr, architektektonické prvky byly zhotoveny z importované žuly*
5 *Cornštejn od východu. Rytina F. A. Hebera z roku 1848*

JIHOMORAVSKÉ MUZEUM VE ZNOJMĚ

ZŘÍCENINA HRADU CORNŠTEJN

Zřícenina hradu Cornštejn
k. ú. Bítov, Vranovská přehrada
Tel.: +420 604 891 875
GPS: 48° 56' 2.74" N, 15° 42' 54.55" E
Otevřeno sezónně